

ÖZET

Akoğuz G. Aydın İli Lise Öğrencilerinde Asperger Bozukluğu'nun Yaygınlığı ve Asperger Bozukluğu'nda Zihin Kuramı

Nörogelişimsel bir bozukluk olan Asperger Bozukluğu, ergen ve erişkinlerde pek çok farklı tanıyla takip edilebildiğinden sıklıkla göz ardı edilmektedir ve yaygınlığıyla ilgili bilgiler sınırlıdır. Bu bozuklukta, sosyal etkileşim alanlarında, sözel ve sözel olmayan iletişim alanlarında sorunlar olabilir. Empati de bu alanlardan biridir. Yapılan çalışmalarda, Otizm benzeri özellikler gösteren bireylerde empati becerilerindeki bozulmaların daha fazla olduğu bulunmuştur. Empati sisteminin bileşenlerinden biri olan Zihin Kuramı da bir zihinsel durumun anlaşılmasına ve zihinsel durumlar arasındaki ilişkilere izin vermektedir. Bu bağlamda, Otizm benzeri özellikler gösteren bireylerde zihin kuramı gelişiminde bozukluk olabileceği düşünülmektedir. Yurtdışında bu konuyla ilgili birtakım çalışmalar bulunmakla birlikte, Türkiye'de bu konuda çok az sayıda çalışma olduğu göze çarpmış, böyle bir çalışmanın özellikle ülkemiz literatüründeki bilgi eksikliğine katkı sağlayacağı düşünülmüştür. Çalışmada, lise öğrencilerinde Asperger Bozukluğu'nun yaygınlığının araştırılması ve Asperger Bozukluğu'nda Zihin Kuramının incelenmesi amaçlanmıştır. Katılımcılar 2013-2014 Eğitim-Öğretim yılında Aydın il merkezindeki liselerin 9., 10. ve 11. sınıflarına devam eden 14-18 yaşları arasındaki 525 öğrenciden oluşmuştur. Ölçme araçları olarak Genel Bilgi Formu, Otizm-Spektrum Anketi, Empati Ölçeği ve Gözlerden Zihin Okuma Testi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, Türkiye örneklemini için kesme puanı belirtilmediği için yurtdışı çalışmalarında belirtilen kesme noktası dikkate alındığında, yaş ortalaması $16,05 \pm 0,91$ olan lise öğrencilerinde Asperger Bozukluğu yaygınlığının %0,8 olduğu saptanmıştır. Ayrıca daha çok otistik özellikler gösteren bireylerin empati becerilerinin daha az olduğu ve yüz ifadesine dayanarak duyguları tanıma açısından daha çok zorluk çektiği, aynı zamanda empati becerileri daha az olan bireylerin zihin okuma performanslarının daha düşük olduğu bulunmuştur. Çalışmada ayrıca erkeklerde otizm benzeri özelliklerin, kadınlarda da empati becerilerinin daha fazla olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: ergen, asperger bozukluğu, empati, zihin kuramı, otizm-spektrum anketi, empati ölçeği, gözlerden zihin okuma testi